

(ГРАЂАНИНА) И ЊИХОВА ЗАШТИТА

ГЛАВА ПРВА

НАСТАНАК И РАЗВИТАК ЉУДСКИХ ПРАВА И СЛОБОДА

I ИСТОРИЈАТ МИСЛИ И НАЈВАЖНИЈИХ ДОКУМЕНАТА О ЉУДСКИМ ПРАВИМА И СЛОБОДАМА

Човек је настао и до данас опстаје и одржава се као друштвено биће, али се никад не одваја и не одриче ни своје индивидуалности и њених својстава која чине његов живот достојним и узвишеним. Слободе и права су оне драгоцене вредности које испуњавају и осмишљавају људски живот, чине га достојним његове људскости и дају му ону радост и потпуност због којих истрајава и подноси све оне животне тегобе и искушења са којима се стално или повремено сусреће. Човеков идеални облик живота је онај у коме се друштвено и индивидуално стање поклапају и допуњују: где је друштвеност мера његове слободе и индивидуалности и обрнуто, где је слобода услов његове друштвености. Но, то није увек тако, а нарочито није било у прошлости, па може да се каже да је човек увек био друштвен (припадао заједници), али не и слободан и индивидуалан. Оно што се сада узима као највиши домет људског друштва (демократије) некада је било потцењено; заједница је била важнија од појединца и изнад њега. Он се у њој није видео јер није био индивидуализован, већ подређен и апстрахован: био је њен пуки одраз а не њена индивидуална мера.

Зато је човек вековима био понижаван и обесправљен, више је био роб него људско биће, да би се током своје крваве и мукотрпне историје усправио и мање-више успешно борио (и изборио) за своја права и слободе. Крај те дуге и херојске борбе за ослобођење човека су тек у XVII и XVIII веку објавиле славне грађанске револуције и њихови уставни (декларације) у којима су проглашена и величана људска права и слободе као светиња. Тако је човек доста касно или, боље рећи, одскора (од пре неколико векова) закорачио у свет слободе и не може тек тако лако да заборави све оне дуге векове у којима је био поробљен и несрећан. За тако дуго стање неслободе кривицу не сноси сам човек нити је оно последица помањкања његове жеље да буде слободан. Појединац је од почетка био